

Enc de dune ori in septimana

Joi-a si Domineca.

Prețurile pentru Austria

pe un litru . . . 10 v. v. a.

pe un litru de aur . . . 2 v. v. a.

pe un litru . . . 3 v. v. a.

Peșta Austriei si Sardiniei

pe un litru . . . 14 v. v. a.

pe un litru . . . 7 v. v. a.

pe un litru . . . 3 n. 50 c.

CONSTITUȚIA

DIURNALU POLITICU SI LITERARIU.

0 Reprivire la cele petrecute de curand in Carlovitz.

Viena în 25ta martiu 1865.

Candu inaintu cu zepte septemane, in capu de ierna grea, plecarum spre Carlovitz, pentu ca la aprina dorinta a Maiestatii Sale pr' gatioulu nostru monarhu, s' ni complinim cu frati serbi pretanulose n'ostre in privinta fondurilor comune si monastirilor din Banatu, — atunci duserum cu noi multa ingrijire si dorere, dar' si multa buna speranta.

Ingrigirea si dorerea n'ostre nu se reduch la cauza fondurilor si monastirilor; in privinta acestora-a erau forme linisite; parte pentu-cu noi din acosta cauza nice-candu n'am facutu intrebare de vietia pentu beserica si nationalitatea n'ostre, era apoi si de acea, pentu-cu fiindu-n' noște de a dreptulu aprimata, asă dara bine cunoscuta dorinta Maiestatii Sale, din capulu locului eram resolviti a face in acosta privinta oște posibilite cunctum fratriu serbi, contandu altumintre la asemne loialitate si din partea lor.

Ingrigirea si dorerea n'ostre proveni d' in cauza — dupa ideea n'ostre — multu mai momentușe, si anume antăiu — din acea fatale intempleră, prin care numerosu nostru poporu d' in anim'a Banatulu s'a lipsitu nu numai de vifitulu seu sacrau episcopescu din Temisvár, ci si de dreptulu de una propriu si scopatu in mijloculu seu, sfasindu-se si imparinadu ele intru patru d'iecece, două romane si două straine; era a două a — din ambigua si necuprinsa mai nalta despuștine in privinta protoposteloru mesteceate si comunilor mesteceate d' intrensele, a d'upa care despuștine asă se vede, că cele vreo-o p' tra d'icei de comune mesteceate din protopostele mesteceate, cu vreo- 80,000 de romani, cei mai zelosi si mai avuti si mai asupriti d' in poporulu nostru, decandata, adeca pana atunci pana candu la rogarea speciale d' in partea facerei-nu, nu se va midlool o cercetare comisiunale asemene celei usitate in casurile treceri de la o confuștie la alta, — vor av'a reman, la ischeta serbica!

Cand n'uni episcopatu romanu in Temisvár, noi d' in punctulu de vedere ala ortodostei si nationalitatei n'ostre — o tinemu si o vomu tiembu niceotat de o intrebare de vietia de pring'a clase. Cine nu pricepe acosta, acela-nu n'ă invetatu a cugeta romanesce, si n'ă merita a avé votu decisivu in cauzele n'ostre cele mari; era cine crede, cumca noi am lucratu si desudatu pentu metropola, si ni sacrificim d'ice cele mai bune poteri pentu nationalitate, si stimam si inaintam robuștoru barbatilor nostri de ranguri si de demnitati n'alte — d' in altu vrei care indemu si interesu, de cătu ala santienca cauze n'ostre si ala venitorulu nostru nationale, acela-nu se isnicuă cumplitu.

Intrebare comuneloru mesteceate, in cari mai t'ote, cu pr' p'ocina cunctum — elementala romanu fatu cu celu serbescu precumpri nesă de d'uce, de trei, de d'ice, de două d'ice, ba si de mai multe ori, d'upa combinare n'ostre, d' in punctulu de vedere ala nationalitatei si ortodostei n'ostre si ala puseștini loru geografice si politice, de o momentu si interesu identic cu cea de mai nainte, asă-dara in asemene chipu o intrebare de vietia.

Aceste nu fostu constatare, d' in cari noi de locu ce ne asiduarum in Carlovitz, incercarum a informi si interesu pe barbatii nostri chiamati cu noi impreuna acolo, despre acele intrebări mari, a carora gravitate ei toti o si recunoscuro delinru, dar' pre o cutu doriarum noi să angrijim pentu nice partu pozitivu si colectiv, de-si nu oficiosimintu, adeca nu d' in siindienle n'ostre, ci sub steamtelu carapierulu nostru de reprezentanti al poporulu intreprindim in favoara delegarei acoloru-a, o parte

d' in cei neinteresati de ele mai de aproape si de a dreptulu, ridica in contra tendinșii n'ostre scrupulu — mai vertosu de competentia si de oportunitate!

Ori cătu am compenșia, si ori cătu ne nisimiu a cumpenșia si adă aceli scrupulu, nu-i potemu afă de folu intemșit; era daca afara de aceli-a aru mai existe dora si alții nepronunșit, de o politica mai nalta, aceti-a nu-i pricepemu si ca pe atari, fatu cu impunatorle moinite ale politice n'ostre mai inaltu, credem'a a fi si detori si delinru indetali ai t'rece cur viderem'a.

Dupa intrebare n'ostre practice in vietia de statu, o intrebare de vietia nu trebe lasata s' adorma odatu cu capulu, pentu că odatu adormita, vai ce cu greu se mai destiepa, intr'aceea desvoltarea organismulu nationale — e impedeata, era poporulu suferu si languescico. Somnulu in vietia nationaloru e frate de cruce cu moarte, e o amotire secularu! Deschide istoria Transilvanu si vedeti cătu a dorintu cauzu nationalitatei romane, adormite pe la 1436, si a beseriei ortodose adormite pe la 1700, si — câte riuri de sange, de lacrimu si de sudori a trebuitu se curga, pana se le destiepe si deslege oricui-acoste intrebare de vietia! — si inca cutu tempu, câte vaietari si sacrificie ar fi mai fostu de lipsa fara extraordinarile eveniminte de la 1848, eveniminte cu la cari numai politich reale si loiale nu este iertatu a calculu!

Eca in acurta cauza pentu care deputatulu romanu d' in d'iececa — pentu noi incetanda a Temisvare, ca cei d' in urma d'irepti reprezentanti romanu ai acestei d'iecece, si-auu tinutu de sanu si strinsa dorintina, si aduce pr' tapetu intrebarea d'iecece reprezentate de ei; — cea mai departe cauza, pentu care totu pe acesti patru deputati cauzu s' d'icea d' in partea d'ici comisariu congressulu generalon de Philipoviciu intemșitara si in avoșta privinta ea in tote altele cea mai preferatu bunavoștia, ar fi socotitu a comite o crima nationale, daca n'ar fi indreptatu cătu Maiestatea Sa pr' umilit'a suplica d' in 8/14 febru, era la tempulu seu se va da publicat' atati; — cea mai departe cauza, pentu care totu pe acesti patru deputati cauzu s' d'icea pr' multu, căce in interesulu comuneloru mesteceate, unu interesu ce pe toti deputatulu nostri, d' in tote d'iececele i atinge de o potrivu, nu potura face unu asemene pasu; dar' inse totu acosta e cauzu-a de d'upa care aceli deputati cu totii, si cu d'ensii de buna s'ima toti comitentulu loru — credu vertosu, precum credu in dreptatea lui Demodieu, cumca acoste intrebări grave voru formu una d'inte cele mai sante si mai urginti ingrijiri ale Esc. Sale d'ici metropoliu romanu dreptu-erdineciou, si cumca Esc. Sa acoste intrebări de vietia nice pe o clipita nu le va perde d' in vedere, nu le va lasa se adorma, ci cu totu s'arula zeu arcipastorescu — purura le va sprigali si inaintu!

Aceste n'ănu sanșitu indostrita a aduce la cunosștia publiculu nostru cotitoriu, mai vertosu acelu d' in Banatu, pe carele cele mai de-a-prope l'atngu. Cele-lalte intempleri d' in Carlovitz — s'au raportatu si — pre cutu va fi de lipsa — se voru mai raportu d' in alte partu. Atătu-a e lucru cunoscutu, că dorinta impacionate cu congressulu serbescu — n'ă succesu; si accea se scie destulu de bine, că romanu pentu vietia acestei n'ostre, dar' departe s' are de noi a crede cumca vintu ar cadă asupr'a seroșii natiuni serbaci gata a barbatilor ei celoru onesti si luminati, si pentu acosta cu atătu mai vertosu trebe s'ă sustinemu si s'ă cultivam — fara patima si preocupare — legaturile nostre de frateștie si solidaritate cu acea natiune. Tempulu ni va lamuri referinșiele si ni va impack interesele reciproce.

Andrei Mocionu

Unu cerculariu pentu școlile romane.

D' in costulu H unia d'erei, diu'a de 40. santi 1865.

(D.) Nu sciu aprintu, de s'ă publicatu pana acum prin vreo foia romanesca patriotice cerculariulu, ce amu on'dre mai la vale a Vi Imparatiu spre publicare in totu cuprinsulu lui; atăta inase d' in esperinșia si d'upa darelle ce le premeu sciu: că unu asemene cerculariu, nu mi aducu a minte s'ă se fi publicatu prin darelle romane transilvanu de curand, de la unu capu politich alu vreu unu ministru cipi cu ala n'ostre, ca institutiunul n'ostre școlu reg. Guvernulu, inea d' in lan'a lui maiu an, tr. in obstaculu de care tractețu cerculariulu prezinte, emanase unele despuștine juridictionulu subordnate.

Ponderandu asestu cerculariu d'upa cuprinsulu lui, nu mi incapa la densulu nici o critica si nici unu comentariu, — elu, atestatu in modu evidentu si suprinșitu n'ostre si inea oficioșe — miterabala stare a institutiunul n'ostre școlare d' in Cotta, elu d' de golu si cauzele principale ale acestei stari de pana acum, si ne prezintă uniculu midlool (d'egit reclamatu de multu de cei mai ne gelosi) carele p'ote să ne smulgă d' in incuratorele ei, asă fiindu: —

Ore s'ă intemșu noi acosta midlool ce ni se asidă se n'ă? se reclamam in lipsa ajutariu politicele civile in obiectulu promovare institutiunul școlare sau o izolam si de acul nainte? si de o am isch'a, d' in lipsa? apoi: unde dănu de obstaculu, in lipsa poteri executiv cu se ne ajutam?

La acoste intrebări pana acum ne resolvate cu precisiune, lasu se respundia purii autonomisti școlari; dar' si pana a responde denși, adaugu totu si convingerea mea, că unu amesteculu legalu, s'inceru si consensușionu alu politicele civile in treble n'ostre școlari nu p'ote fi daunatosu, ci: permitere abșului cu acelu amestec; apoi e scitutu, că: abșulu candu apuca elu a guvern'u, abșudu de ori ce felulu de autonomiu cătu de perfecta fia accea, acum inea candu ne asidăm ca natiune in statu si in guvern'u, cugetu că imperiulu abșului nu se va mai pot' curandu repartu. S'ăci n'ăci p'ote ar fi numai joelu unu comediu, prin urmare:

Eu, credinșiu scit' convingeri a mele, precum si pareriloru acelu-a, care, pe lante acestei foi nri 87, 88, mi le am fostu sprimat inea in anulul 1863, si la care am mi estisface acestu cerculariu, l'atempim cerculariulu presentu cu unu „bine ai venit" si i da loculu de onbre intru t'ote actele de pana acum, emanate in favorulu promovariu n'ostre școlari.

Lipseșce acum — pr' locuri unde va care necesitate — numu acedem'a lui consensușionu, precisa si urgente, adeca: oblegamintu ce si o esprima in cuvinte se o facea si faptu reale, nu ca cele d' in deceniulu trecut, si atunci: atătu Ilustratu Domnu Comitu supremu autoritatu cestu cerculariu, pr' cutu si P. O. Domnu V. Conșileu Școlaru Cisclandi incedinșitulu cu executarea lui, si voru pune marguță cea mai pretioșe, ce pana acum lipsitu, in comușia meritorulu sale facute pentu romanii cestu comitat. — Didiu s'ă ajute ca s' ni se implinescă așa speranta; pana atunci, urmăzce acum acul numu cuprinsulu cerculariulu:

Ad Nr. 2142—1864. Stimatloru Conșidi de confuștie gre. cat si gr. or. d' in comitatulu Hunedoșu incedinșitulu conducere mele! — Dupa o d' in d'ici lui Domodieu si d' in bun'a voinșia a Maiestatii Sale pr' bunulu nostru Imperator si mareșlu Prinsulu ala Transilvanu școlaru Cisclandi, si voru pune marguță cea mai pretioșe, ce pana acum lipsitu, in comușia meritorulu sale facute pentu romanii cestu comitat. — Didiu s'ă ajute ca s' ni se implinescă așa speranta; pana atunci, urmăzce acum acul numu cuprinsulu cerculariulu:

Ad Nr. 2142—1864. Stimatloru Conșidi de confuștie gre. cat si gr. or. d' in comitatulu Hunedoșu incedinșitulu conducere mele! — Dupa o d' in d'ici lui Domodieu si d' in bun'a voinșia a Maiestatii Sale pr' bunulu nostru Imperator si mareșlu Prinsulu ala Transilvanu școlaru Cisclandi, si voru pune marguță cea mai pretioșe, ce pana acum lipsitu, in comușia meritorulu sale facute pentu romanii cestu comitat. — Didiu s'ă ajute ca s' ni se implinescă așa speranta; pana atunci, urmăzce acum acul numu cuprinsulu cerculariulu:

Ad Nr. 2142—1864. Stimatloru Conșidi de confuștie gre. cat si gr. or. d' in comitatulu Hunedoșu incedinșitulu conducere mele! — Dupa o d' in d'ici lui Domodieu si d' in bun'a voinșia a Maiestatii Sale pr' bunulu nostru Imperator si mareșlu Prinsulu ala Transilvanu școlaru Cisclandi, si voru pune marguță cea mai pretioșe, ce pana acum lipsitu, in comușia meritorulu sale facute pentu romanii cestu comitat. — Didiu s'ă ajute ca s' ni se implinescă așa speranta; pana atunci, urmăzce acum acul numu cuprinsulu cerculariulu:

Ad Nr. 2142—1864. Stimatloru Conșidi de confuștie gre. cat si gr. or. d' in comitatulu Hunedoșu incedinșitulu conducere mele! — Dupa o d' in d'ici lui Domodieu si d' in bun'a voinșia a Maiestatii Sale pr' bunulu nostru Imperator si mareșlu Prinsulu ala Transilvanu școlaru Cisclandi, si voru pune marguță cea mai pretioșe, ce pana acum lipsitu, in comușia meritorulu sale facute pentu romanii cestu comitat. — Didiu s'ă ajute ca s' ni se implinescă așa speranta; pana atunci, urmăzce acum acul numu cuprinsulu cerculariulu:

locuitorii, are un comerț destul de însemnat, și, afara de aceste, și o universitate. — Universitatea! — acestu comerț singuru nr' fi dajmas a da celești obște care mai mare însemnată. — O universitate romana! — abnemne instituții sunt rare, forte rare înca la țnerul nostru poporu. — Dar ce este? ce face? acea universitate. — Putina este, — puțină face! Ca dorere, ca romanu și lasianu, trebuie să o murturisească? Care este cauza? ōre neplăcerea studinților? sau lipsa de profesori și metode de învățare? Nu, nici de cum. — Studinții noștri, tōtă ția' a scie — sunt aplicați, mediocrele nu li lipsesc, și nici profesori, ba înca — și cea cauză — sunt pr' mulți profesori. Dicu' pr' mulți, cēci unii d'în acei domni, neinteligendunți și sanță misiune, nu sunt demni de a fi numerați între profesori, nu sunt demni, chiaru, de a fi numerați între romani. Cēci unii alți profesori, spre a si satisfice ur'a personale și a-si ajunge seburile, în generalu putimul laudabil, nu este demnu de a fi profesori! Cēci unu romanu, care prin intrare, pe care mi-vene greu a la calești, și chiaru prin negre calomnie cauta 'ajungu țiență dorita în desfășurare instruciunilor publice, nu este demnu a fi romanu! Cēci unu indiviu care este în care se desfășina chiaru unu institutu, care este mentu a da seclorilor primare investitoare-se, sfășiandu cu sange roze lîmne parintesci, folosindu-se de o pēna perfida pentru a învelu moralitatei a o sutu și mai bine de copie, numai spre a face nedreptu, rer unu oculo, nu mērita chiaru numele de omu! Veti fi gacitu, cē voiescu a vorbi de procesu a la Maioreșcu? Veti vorbi gacitu cē profesori pr' cari mai suu amu cercetați și caracterizate sunt domni: N. Joneșcu — omulu cu patră în gura, profesoru de 12 ani și pe dactorulu stimăbile fōie „Tribunul romanu“ organulu mahalaleloru“ și d. Cobolcescu, sēu mai bine, stimăbila și patriōta Deale soța, cē-cī inu-si nu nūmera. Nu se pōte și fi ne strabutuțu parlu la D'ostera războie de care a mētu intrău la Romanu de d'în țbce de Carpați. Nu înceru a vi descrie aici tōte intrigele, tōte calomniile ascōdite și conduse cu atățā gluhicea de acești ōmeni și cēci loru; nu voi vorbi nici de punctulu de vedere morale, pentru a încere să aretu cētu și de uritu și injositoriu pentru nēso ōmeni cari, se numescu patriōti, cari sunt profesori, și se folosesc de tōte mediile necesitate de legi și morala, pentru a oborți per unu omu ca Maioreșcu, un familia și strainu, numai si numai d'în cauza cē acestu omu scie pr' multa carte, și deci i pōte bēne judecā d'upa cum dice d. Marșescu atatu de bine intru apărarea sa, pe care vi o tramitu ōdată și cu broșura publicata de operatorii lui Maioreșcu, pr' care și la M. Joneșcu, spre a ve lamuri atatu Debatu cētu și publicu, cātu a supr'a acestui procesu monstruosu a caru-a base, de amu crede pe „Tribunul“ are scandale cumplite, care inoetu, inoetu, devin simple relatii amorōse, și în fine, prin sentință tribunalei compētine, se nemiescu cu totul, și apare schelotulu intrigi și a calomniei în tōta a se hidostate! Nu! pentru a ve pōte depitru convinsu, aveți broșura, și publicānd-o veti areță și publiculu adeverulu.

În acestă prima epistola, cē-cī daca mi-veti permite vi voiu adresā mai mult perioctēe)*, me voi margini a vorbi despre atare procesulu Maioreșcu în generalu, fără a intru în critică procedurii urmate sēu a considerā ōmiloru morali și supr'a marturiorulu și marturiorulu. Acumă deci d'upa sentință tribunalei de Iasi sectione II. În procesulu Maioreșcu se pōte scoate ca închiat cē-cī la curtea de apelu criminal, unde este inca a se judecā, desl d. Varlanescu este procuratoru, D. Varlanescu, a carui capacitate o veti pōte lesne judecā d'în cercetarea sa cē a'ntăci, publicat în broșura, cē-cī nu mi vine și nici voiu să lu credu la creu credință, avem acumă Joneșcu pr' intelișci pōt, ne dependentu, spre a ne înrola unu momentu cē

droptăcu nu se va da depina, cē Maioreșcu nu va gaci tōta satisfactura, cē calomniu a va reade, nenicitoria a supr'a calomniatoriloru.

D. Joneșcu și compania credea că nu are a face de cātu ce unu strainu, cēta amici, spriugiu, pe care fără mare greutate va reesi a lu degustā, cu unu recesitu a degustā pe repositulu acum parinte alui Maioreșcu, cum reesitu se degustā pe la Iași. N'au reșugata Dloru cē adeveratulu mēritu ori candu alți amici, precum un atatu în urma și Laurianu și amici sfurci cē operatori lui Maioreșcu, fōrea jupinile nōstre lasiane. N'au reșugata cē potu calste spire drepte și apartenitorie, cari nu voru crede pe cuventu, precum nu i-a credutu și judecatorii Racoșviti și Julianu, cari ca nōstre drepti judecatori umani, nu s'au utiatu de cātu la sanță dreptate, n'au scapatu d'în ochi crucea de pe mēta' pretorialu, care e menita a amnifi judecatorioru cē este unu Ddiu în ceru care va trage la răspundere pe judecatorulu neintregu și coruptu! N'au reșugata cē calomniile lor, în fine, aru pōte să nu nimioșca pe unu omu, sfășindu-i nimă cu gheare de țena în același tempu d'într' unu înca frantă de pafianu, trebui să se contienț spre a consola o satura nemeritată, remasa ofrāna, spre a parē cu curaj înaintea unei soțe spariate! — S'au insielatu stimăbilibi domni, forte s'au insielatu! Maioreșcu, unu momentu abatuțu prin atate nefecierii, un'a d'upa altă, de graba se rembarbātā, și cu totu curajulu cerē prin apertoriri să a fi judecatu în publicu cu usiele d'într' unu înca frantă de pafianu, trebui să se contienț spre a consola o satura nemeritată, remasa ofrāna, spre a parē cu curaj înaintea unei soțe spariate! — S'au insielatu stimăbilibi domni, forte s'au insielatu! Maioreșcu, unu momentu abatuțu prin atate nefecierii, un'a d'upa altă, de graba se rembarbātā, și cu totu curajulu cerē prin apertoriri să a fi judecatu în publicu cu usiele d'într' unu înca frantă de pafianu, trebui să se contienț spre a consola o satura nemeritată, remasa ofrāna, spre a parē cu curaj înaintea unei soțe spariate! — S'au insielatu stimăbilibi domni, forte s'au insielatu!

„Judecāta“ în fine desfășurē totu. D'în antea tribunalei, publiculu avē ocaștina a vedē ce soi de ōmeni sunt martorii impovorațorii, avē ocaștina a admirā corabōlese gesticiari și curinte a Daneloru Cobolcescu, Dimitriu și Micla (ce mă s'arintencuțu altu cuventu în locu de curagion) care parē că se credu în vre unu locu public, precum o cafinea etc. ēra nu d'în antea unei autoritāți! Si în adeveru, publiculu la inoetu publicatu a crede pe Maioreșcu vinovat, aplause cu entusiasm sentință! Votulu minoritāței (supplementul R. Botezu) dreptu sēu apnu, nu înțelegu, și n'ici lu potu călești! Mi pare rē cē unu este inuș sfșiratu spre a lu v'ntu limē, indatu inse ce se va publicu, nu v'ntu lipsē. Acestu votu m'a intristatu cē-cī elu areta lumci cē autoritāțile nōstre nu sunt inca de totu curate de rugina, și cē întregitacu magistratioru inca nu se întielege de totu, ce este o virtute multu pretințā! Dlii acēsa cāndu ministrul public inu-s'ā descuplā!

Unu cāndu reprezentantulu ministeriului publicu declinā că nu pōte sustine ocasiunata, cē-cī nici umbr'a de prepau nu i-a remasu, lucrū rarū pentru unu procuror, care d'upa obicualu țieri acēsa totōduna de are numai chiaru o idea de prepau! Unde a gacitu ōre principulu de a ostind pr' unu necușatu?

loru romani, a caror-a sentire de dreptu au reștatut opiniile respandite de diuarie în publicu, a reștatut dorinței chiaru a guvernului, cē-cī aici în generalu se crede cē ministeriulu, rer informatu pna acum'a de afidatili lui Ionescu, credea inca cē Maioreșcu de nu este vinovat moraliceșu, celu putim a abusu de potera ce o avē ca presiedinte a comitetulu scolare, intrāndu la ori-cē ōra în scola de ție! Acum'a cē are broșura și a acetle, de acētu cē a veditu a ștergulu.

Atățā pentru asta-d, broșura v' areta tēte acetle autentice, apărarea dui Marșescu v' descoperē totu tēsutul intrigi Durnalulu d'în apendicele broșuril XXV. formatu de presiedinte și grațieri tribunalei v' areta totu mersulu judecāți, sentință v' este o proba de întregitacu judecātorioru.

Peste cātu-va zile, de mi veti permite voiu comēta rezultatu finale și ce satisfice s'au facutu lui Maioreșcu.

Primiti s. c. l. L. N.

Ion Joneșcu

NOTAȚI ESTERNE.

FRANCIA. Debaterele adrese în corpu legislativ s'au purpura în 27 mart. Primum oratoru nu Ollivier. Elu arde cātu a supr'a guvernulu imp. avra influnția dove evenimēte: rebellu Italianu și algerie d'în 1863. La acetle algeri invine opusitiunea, cēci e pōtinte grațiu țieru, care nu doresce revoluțione cī pace și libertate, acetle le doresce și casa, numai cē abentaza peea, pe cāndu opusitiunea pune acetulu pr' libertate. D'în acētu micsamēntu trebui să se nasau pentru guvernul o schimbare de sistem. Opusitiunea s'au răfadțu grațiu, și fostulu presiedinte cu intelișciunea i dede purare cuventu (incuviințari) Oratorele puerde a dovēti cē guvernulu se apropiē pr' inoetu de libertate politica, nu-i place procedur'a fatia cu pres, apō devine la algeri, unde afirmā cē se intempu multe abusuri, se amesteca oficiolatele administrative, precum a dovētu procesulu celoru 13 (inșuracurii) Ollivier; nu precepte ce voru să insemne intrerumpere. Pre s. Oratorele nu a analizā cauzele dejandate. Ollivier: Fara îndofia. Onora judecāți dar le analizez. Cātu e de tristu pentru Franca cē potera tōta e în man'a unui omu! Tierele d'în giurlu notu Belgiu, Olanda, Svitia, Italia se bucura de buse instituciuni ce Franca nu are. Dize cino-va cātu a guvernā in-se pōte ce opune, ō d'în contrā d'icu: cē guvernā insemăna a se acomoda pretenșunioru drepte a le poporulu. Istoria arē cē descilnē este intru Anglia și Franca. Si în Anglia fura guvernē ce se opusera, dar fura nemice de revoluțione, de la 1688, d'instanță d'acolo și nobilime s'i-cēora gloriu intru a se acomoda poporulu. Unu omu d'în aristocrat' anglie Robert Peel la inoetu a contrariu reformei electorale, echise pr' gi-d'v d'în parlamentu, și saluta Anglie o cerē în sistem'a vamale, mai tardu d'în convingere partē reforme, aduse pr' gi-d'v în parlamentu, și elu dede lovitura de mōrte sistem'e vamali. Acē ar statua în palatinu de Westminster, și ce o mai multu, ōmeni se-raci în borlețele lorū, cāndu namca pūca cēlita, hēdicușe mēntu, lui Doyere cē în Franca tōti regi și ministri domnescu după sistem'a Stuartioru și nu d'upa la lui Robert Peel. Guverneu d'în Franca, cēta caduru pna acum'a, causā fu cē se opusera, (miscare). Oratorele nu acetpā libertate d'în revoluțione cī d'în pace, d'aceea — cē n'afacutu nici odatu — vota pentru adresa. Fineș vorerē în Franca s'arintencuțu d'ac imprenā libertate cu democraț' intr'o man'a rare și nationale a guvernulu.

Latour Dunaulin arē cātu afara de Franca pretințandeste acetle dreptulu d'ac modifiā bugetulu.

Plichon e în contra convențiunei de septem. Roma, unde e mai mare libertate ca în Franca, va deveni vitiima revoluționei cosmopolite. Daca Franca nu va volu să prolongu ocupatiunea, apōi, după parerea lui, unu congrē d'în poterie catolice ar se reguleze existēna romana.

Sident'ia se incheie.

Proprietari și editorii: Sigismundu Pop.
Redactoru respunditoriu: Alesandru Romanu.

* Nu veti țieru pōt s'atitu Dli. de voiu deslita tōtă responsabilitate de acetu caracteru, nu numai d'în o epistola cēci și d'în cāndu, cē unu sfșiratu inuș a se deslita s'arintencuțu a se acomoda.

** Pr' inoetu, ba ve rugātu țieru o scētu d'în cāndu în cāndu d'ōpore atare necesitate. D'în acea ția' a Romanu d'în careu putimul scōtu se straca la noi cu tōte cē s'arintencuțu acetle s'arintencuțu inoetu inoetu d'ac tōte s'arintencuțu Romanici. R. a. d.